

אֵלֵינוּ

פרשת ויקרא

לשבת

הס"ד, ג' אלול רפ"ז

ברכת האילנות

כעץ יבש

אחד הרבנים המפורסמים ביהדות דמשק המפארה היה הגאון רבי יעקב ענתבי זצוק"ל. רבי יעקב התפרסם בשל הסבל הרב והענויים הקשים שעבר בעת עליית הדם בדמשק.

בנסי נסים נצל רבי יעקב מבור כלאו ועלה לארץ ישראל בשנת תר"א.

על גדולתו ספר, שכאשר עלה לירושלים, חלם ה'ראשון לציון' - הגאון רבי חיים אברהם גאגין זצוק"ל, שהיה ראש 'ישיבת המקבלים בית-אל' בירושלים, שגוערים בו משמים:

"יעקב אבינו מגיע, ואלו אתה נשאר על מטתך?!" לא הבין רבי חיים אברהם למה ירמזון דבריו של בעל החלום, ולמחרת, כאשר השכים לבית המדרש, ספר לחכמים על חלומו.

נענה אחד החכמים ואמר: "חושב אני שכונת החלום היא לרבי יעקב ענתבי, כי שמעתי שהוא עושה את דרכו לירושלים אחרי שנצל מהעליה".

מיד יצאו כלם לקבל את פני רבי יעקב, וחלקו לו כבוד גדול כראוי לחכמתו.

ומעשה שהיה בעת שישב רבי יעקב בדמשק, שנים לפני התרגש אסון עליית הדם על ראשם של יהודי העיר:

היה זה בימי חדש ניסן, ורבי יעקב הגיע לחצרו של אחד מיהודי העיר - שם גדלו עצי פרי מלבליים לתפארת, כדי לברך את ברכת האילנות פנהג.

למרבה ההפתעה, יצא בעל הבית, ובקש מהרב בהכנעה שיזאיל בטובו לברך את הברכה בחצר אחרת ולא בחצרו.

התפלא הרב מאד. לא בחצפה דבר האיש, ונראה היה שבבקשתו טמון דבר מה.

הלא היה עליו לשמח בזכות שנפלה בחלקו - רב העיר הגיע לברך את ברכת האילנות

עץ יבש רומז על שתיקה ושפלות - שני ענינים המדגשים במיוחד בחדש ניסן, שבו מברכים את האילנות.

חדש ניסן הוא חדש השפלות והענוה, וכך אומר הרב הקדוש רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע בספרו 'זרע קדש' (לפ' החודש, ד"ה או יאמר): חדש ניסן הוא ראש השנה למלכים, שכן חדש זה הוא בחינת המלכות, והמלכות ענינה היא שתיקה.

אמנם בתקופה זו נאמר (זי). שהמלכות היא הפה ומדת המלכות היא הדבור, אך מי שרוצה להשיג את המלכות - צריך לשתיק כאסתר המלכה שזכתה למלכות וקימה בעצמה 'אין אסתר מגדת' (אסתר ב. כ).

ומדת המלכות היא גם מדת הענוה והשפלות, כפי שיתבאר:

שבע מדות הן הנקראות גם ספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, ומלכות.

ששת הספירות הראשונות, מכונות כל אחת כנגד מדה אחת בקדושה. חסד היא מדת האהבה והחסד, גבורה היא מדת היראה דין, תפארת היא מדת הרחמים הפלוה משניהם וההתפארות, נצח היא מדת הנצחון, הוד היא ההודאה, יסוד היא מדת ההתקשרות וההמשכה, ואלו המלכות שהיא המדה האחרונה, פוללת את כל ששת המדות ומאחדת אותן.

ענינו של השפע המשפע ממדת המלכות דומה לירח המקבל את אורו מהשמש, ואין לו אור מעצמיותו. וכך אמרו בזהר הקדוש (ח"א רמט), על פי עץ חיים שער ח פ"ה), כי המלכות 'לית לה מגרמה כלום', כמו הירח המקבל אורו מהשמש.

כך היא מדת המלכות המקבלת אורה מששת המדות האחרות. וזו היא בחינת ענוה.

(מתוך הגדה של פסח - ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בחצרו, והנה הוא מנסה להשתמש מכך.

שאל רבי יעקב את בעל הבית: "מדוע לא תרצה שניברך את הברכה על האילנות שבחצרך?!"

נענה בעל הגנה ואמר: "לאמתו של דבר, שמח אני מאד על הכבוד שפדני הרב בבואו לברך בחצרי, אלא שבשנה שעברה עלינו לטובה, יבשו בארץ פלא אותם אילנות שהרב הביט עליהם בשעת הברכה.

חושש אני שאם יברך הרב על אילנות אחרים, אף הם עלולים להתייבש..."

שמע רבי יעקב את דברי האיש והסביר: "בכל דבר בעולם ישנם, כידוע, ניצוצות קדושים המחיים אותו בכל רגע ורגע, ובברכת האילנות מתקנים את האילן ומעלים את הניצוצות הקדושים לשרשם.

מכיון שהאילנות באו אל תקונם ושוב לא היו בהם ניצוצות, ממילא יבשו ואין עוד צורך בהם..."

ספור קצר זה מלמד על עצמתה של כל פעלה רוחנית, ועל אחת כמה וכמה ברכה - אף ברכה שנוצרת קצרה ופשוטה בברכת האילנות.

כמוכן שלא כל אדם יכול לגרם בברכתו להעלות הניצוצות ולתקונם עד שייבש האילן, אף המברך כראוי עם כל הפגנות והיחודים התלויים בה, הרי הוא משפיע בברכתו על האילנות בצורה ישירה.

ראש השנה למלכים

קשר ושיכות בין עבדה זו בה התייבשו האילנות שבאו על תקונם, לחדש ניסן בו מברכים ברכת האילנות, נמצא בדבריו של הגאון הקדוש רבנו יעקב אביחצירא זי"ע בספרו 'בגדי השרד' על באור הפיוט 'חד גדיא':

"חוטרא הוא עץ יבש, לרמז שיהיה האדם כעץ יבש, מרבה בשתיקה כעץ יבש. יהיה מכנע ושפל וסבלן ועלוב, כעץ הזה שהוא עלוב בעיני כל אדם שהכל שוברים אותו ושורפים אותו".

חידון אֵלֵינוּ - נושא פרסים - שמו של איזה בעל חיים נכתב בפרשה זו בצורות שונות, אך באותן 3 אותיות?

פתרון החידה - פרשת ויגש:

ש. מי הם הקרובים בפרשתנו שיש להם שם זה?

ת. חצרון. לראובן היה בן בשם חצרון וליהודה היה נכד בשם חצרון. נמצא שליעקב אבינו היה נכד בשם חצרון ונין בשם חצרון.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחם מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת ויגש:

ה' יהושע העשיל כהן מבני ברק.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגיליונות הבאים

הפתורים נכונה יכנסו להגרלה א"ה

על סידור מתיבתא מנחם מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציון "עבור חידון לנוער".

